

Nationellt Kvalitetsregister Hörselrehabilitering

Årsrapport 2023

Innehåll

Introduktion	4
Referensgrupp	4
Deltagare	5
Täckningsgrad	5
Metod	6
Behandling av data	7
Resultat	8
Definition av indikatorer	8
Klinisk relevans	9
Resultat uppdelat i regioner	10
Tillfredsställelse/Nytta	10
Kontakt/Information	12
Funktion.....	14
Väntetid	16
Resultat uppdelat i kommungrupper	17
Tillfredsställelse/Nytta.....	18
Kontakt/Information	19
Funktion.....	20
Nationella resultat	21
Audiogram och ålder	21
Nytta och antal timmar per dag med hörapparat.....	22
Nyttan i hörselvården över tid	23
Ålder vid rehabilitering med hörapparat	24
Effekter av covid-19	25
Samband mellan indikatorer och förbättringsarbete	26
Appendix	27
Referenser	30

Versioner

Version 1: Första version

Kommentarer till rapporten

Resultaten i rapporten avser *nyttan av genomförd vård*. Samhällskostnader för köer, utebliven vård, skillnader i finansiering eller andra faktorer som påverkar hur vården fungerar som helhet ingår inte i mätningen.

Rapporten gäller för helåret 2023. En del resultat gäller för andra perioder och anges där det är aktuellt.

Minsta antalet svarande måste vara 20 stycken för att ett värde ska anges. Det innebär att kliniker med små volymer kan saknas i rapporten då underlaget för att beräkna resultat är för litet.

Introduktion

Nationellt kvalitetsregister för hörselrehabilitering inkluderar hörselrehabiliteringar med hörapparat för vuxna, 18 år eller äldre. Registret är en del av de nationella kvalitetsregistren och är ett delregister under nationellt kvalitetsregister för öron-, näs- och halssjukvård.

Nationella kvalitetsregister används löpande för lärande, förbättring, forskning samt ledning och kunskapsstyrning för att tillsammans med individen skapa bästa möjliga hälsa, vård och omsorg.

Kvalitetsregistret ger värdefull information till vårdgivaren som kan användas vid uppföljning och utveckling av verksamheten. Varje halvår får vårdgivaren en rapport där de kan följa indikatorer för tillfredsställelse, kontakt och funktion. Vårdgivaren kan se spridning mellan ingående kliniker men även variationer över tid vilket ger möjlighet att följa upp effekter av förändrings- och utvecklingsarbetet.

Hur uppföljningen av den grundläggande rehabiliteringen ska utformas finns specificerat i en den svenska standarden (SiS 2021). Registret följer de rekommenderade arbetsmetoderna.

Referensgrupp

Utvecklingen och kontinuiteten i registret styrs av en referensgrupp. Referensgruppen strävar efter en bred förankring där både privata vårdgivare, offentliga vårdgivare, verksamhetsansvariga och forskare ska vara representerade.

Peter Nordqvist, Civilingenjör, PhD (referensgruppsordförande)

Marie Öberg, Audionom, PhD

Åsa Skagerstrand, Audionom, PhD

Stig Arlinger, Civilingenjör, Professor, PhD

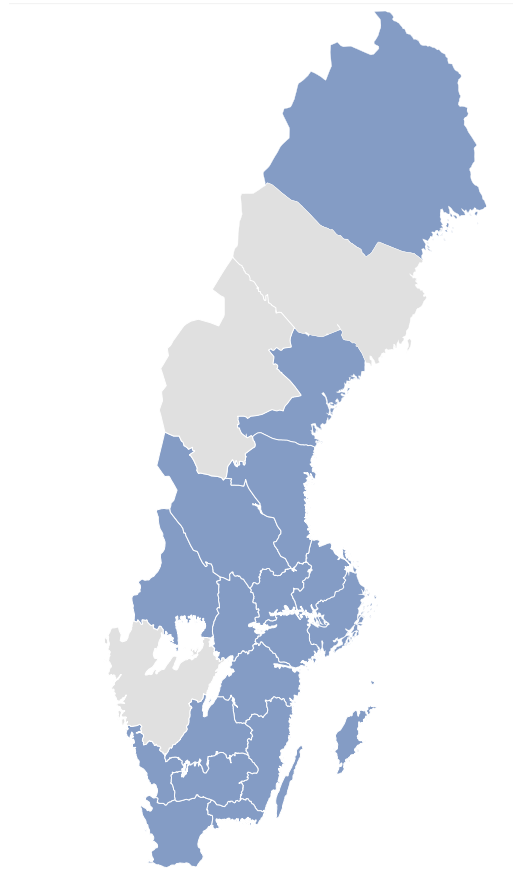
Askari-Saif Simindokht, Enhetschef, Audionommottagning Lund

Kerstin Malmgren, Verksamhetskontroller Hörsel, Region Stockholm

Hasan Hadzic, Civilingenjör, Representant Föreningen Sveriges Hörselchefer

Deltagare

Arton regioner deltar i kvalitetsregistret 2023: Västernorrland, Dalarna, Värmland, Uppsala, Västmanland, Örebro, Stockholm, Östergötland, Jönköping, Kalmar, Halland, Skåne, Kronoberg, Blekinge, Norrbotten, Gotland, Sörmland och Gävleborg.

Figur 1 Deltagande regioner 2023, markerade med blå färg.

Täckningsgrad

Registret har en täckningsgrad på 79 procent som beräknas som antalet som registrerade i täljaren genom totala antalet som genomför rehabilitering med hörapparat i nämnaren.

Metod

Aktiviteterna i projektet löper från maj månad aktuellt år till augusti månad efterföljande år. Projektet inkluderar totalt fyra stycken utskick av postala enkäter, ett utskick per kvartal. Varje utskick består av enkät, informationsbrev och ett förfrankerat svarskuvert. Beroende när förskrivningen sker inom kvartalet blir fördröjningen mellan förskrivningstillfälle och utskick tre till sex månader.

Undersökningen baseras på en internationell enkät (Arlinger 2005). "The International Outcome Inventory for Hearing Aids (IOI-HA)" består av sju slutna frågor och mäter den upplevda nyttan av hörapparaten i dimensionerna: användning, nytta, kvarvarande begränsningar i att vara aktiv, tillfredsställelse, kvarvarande begränsningar i att delta, påverkan på andra och livskvalitet.

Enkäten är kompletterad med ytterligare frågor. Dessa mäter information, bemötande och delaktighet i kontakten med kliniken. Vidare finns även frågor kring hörapparatsens funktion, hur lätt den är att hantera och bakgrundsinformation.

Samtliga svarsalternativen är graderade på en femgradig skala, 1-5, där mer positivt alltid är till höger.

Enkäten presenteras som helhet i appendix.

IOI-HA finns översatt till 28 språk och används frekvent i andra länder.

Behandling av data

Värden redovisas endast för underlag med minst tjugo patienter.

I samtliga tabeller redovisas resultatet avrundat till två decimaler. I den externa användningen av resultatet rekommenderas att resultatet avrundas till en decimal.

I grafer och tabeller redovisas resultaten med konfidensintervall. Konfidensgraden är genomgående 95%. Om konfidensintervallen mellan två resultat ej överlappar är skillnaden signifikant. Det kan ses antingen visuellt direkt i grafen eller genom att jämföra värden i tabellen. Skillnaden mellan två resultat kan vara signifikant även vid överlapp av konfidensintervallen upp till ca 25%, därefter ökar gradvis osäkerheten. Konfidensintervallet eller osäkerheten minskar med ökad volym av rehabiliteringar och mindre spridning i data. Medelvärden från en klinik med ett litet antal patienter har i regel bredare konfidensintervall, större osäkerhet, än medelvärdet från en klinik med fler patienter.

Resultat

Resultaten är uppdelade i två nivåer, *nationell och region*.

För att lättare överblicka resultaten har frågor som är relaterade till varandra slagits samman till en indikator. Nedan beskrivs de tre indikatorer som används.

Definition av indikatorer

Indikator – Tillfredsställelse/Nytta

Indikatorn är huvudindikator och den viktigaste indikatorn. Den beräknas som medelvärdet för samtliga frågor i IOI-HA delen av enkäten, fråga 4-10. Medelvärdet beskriver den totala tillfredsställelsen eller nyttan som patienten upplever efter rehabiliteringen.

Indikator - Kontakt/Information

Indikatorn beräknas som medelvärdet för fråga 18-21. Medelvärdet Kontakt/Information beskriver hur *information* till patienten fungerar och hur personalen *bemöter* patienten. Även *delaktighet* och hur väl audionomen *lyssnat* på patienten inkluderas i den här indikatorn.

Indikator - Funktion

Indikatorn beräknas som medelvärde för fråga 12-15. Indikatorn anger hur patienten uppfattar hörapparatens funktion. Funktionen hos hörapparaten påverkas av hur den ställs in av audionomen och vilken modell som används. Patienten anger hur väl hörapparaten fungerar kring återkoppling, ljudkvalitet, obehagligt starka ljud och vid kommunikation i buller och i sociala sammanhang.

Klinisk relevans

Registret omfattar ett stort antal patienter. Uppmätta skillnader mellan kliniker blir därför nästan uteslutande statistiskt signifikanta. Det är därför viktigt att förstå skalorna som används och vilka skillnader som kan anses vara kliniskt relevanta utöver att de är statistiskt signifikanta.

Skillnaden för huvudindikatorn *Tillfredsställelse/Nytta* mellan en unilateral och en bilateral utprovning är 0.21 enheter för gruppen med symmetrisk nedsättning (max TMV4 skillnad vänster/höger 15 dB HL, underlag från perioden 2018 tom 2022). En bilateral utprovning påverkar utfallet av patientens rehabilitering positivt. En bilateral anpassning innebär ett annat arbetssätt för audionomen jämfört med en unilateral anpassning. En bilateral anpassning medför även ökade kostnader. *Skillnader på 0.21 enheter tolkas därför som kliniskt relevanta.*

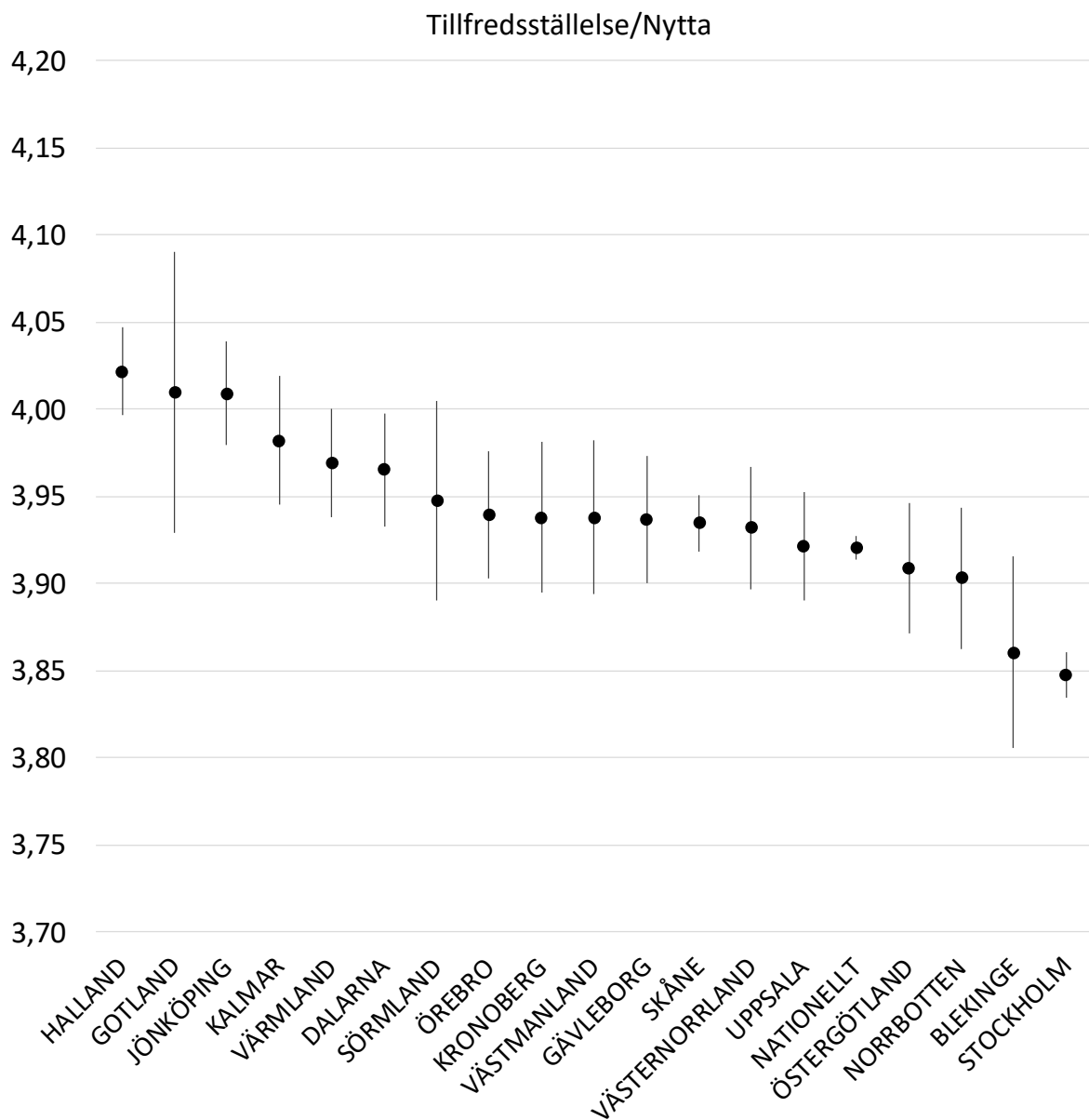
Resultat uppdelat i regioner

Resultat för regioner där samtliga kliniker och patientgrupper inkluderas.

Tillfredsställelse/Nytta

Region	Medel- värde	KI nedre (95%)	KI övre (95%)	Std	Väntetid	Andel (%)		Andel >=80 år (%)	TMV4 (dB)	Förstagångs- användare (%)	N (antal)	Svars- frekvens (%)
						>=4	Ålder					
HALLAND	4,02	4,00	4,05	0,63	4,1	62	75	36		39	4556	53
GOTLAND	4,01	3,93	4,09	0,67	3,5	61	77	43		38	453	59
JÖNKÖPING	4,01	3,98	4,04	0,63	3,8	61	74	37		32	3335	52
KALMAR	3,98	3,94	4,02	0,67	3,9	59	76	40	40	34	2536	51
VÄRMLAND	3,97	3,94	4,00	0,66	3,6	58	74	36		35	3527	49
DALARNA	3,97	3,93	4,00	0,67	3,9	59	74	34	46	37	3147	53
SÖRMLAND	3,95	3,89	4,00	0,72	3,4	58	76	44	48	35	1273	48
ÖREBRO	3,94	3,90	3,98	0,68	3,6	56	73	34		33	2744	49
KRONOBERG	3,94	3,89	3,98	0,68	3,6	57	75	39		39	1838	52
VÄSTMANLAND	3,94	3,89	3,98	0,70	3,8	57	75	40	42	39	1910	51
GÄVLEBORG	3,94	3,90	3,97	0,73	3,8	60	74	34		32	3132	49
SKÅNE	3,93	3,92	3,95	0,70	4,4	57	74	36		39	15746	46
VÄSTERNORRLAND	3,93	3,90	3,97	0,72	3,2	57	74	35		41	3084	52
UPPSALA	3,92	3,89	3,95	0,68	3,4	56	74	33	49	38	3775	49
NATIONELLT	3,92	3,91	3,93	0,70	4,0	56	74	36	46	36	85198	47
ÖSTERGÖTLAND	3,91	3,87	3,95	0,73	3,5	55	74	38	50	33	2720	53
NORRBOTTEN	3,90	3,86	3,94	0,74	3,3	55	74	37	49	32	2626	49
BLEKINGE	3,86	3,81	3,92	0,72	3,5	53	73	35		38	1396	47
STOCKHOLM	3,85	3,83	3,86	0,71	4,5	51	74	36		33	27400	41

Tabell 1 Medelvärde för indikatorn Tillfredsställelse/Nytta, IOI-HA. Fråga 4-10. Kolumnerna i tabellen visar i ordning: region, medelvärde på indikator, nedre och övre gräns för konfidensintervall, standardavvikelse, väntetid, andel som har medelvärde högre eller lika med 4 (skala 1-5), ålder, andel 80 år eller äldre, tonmedelvärde, andelen förstagångsförskrivningar, antal och svarsfrekvens. Resultat för 2023.

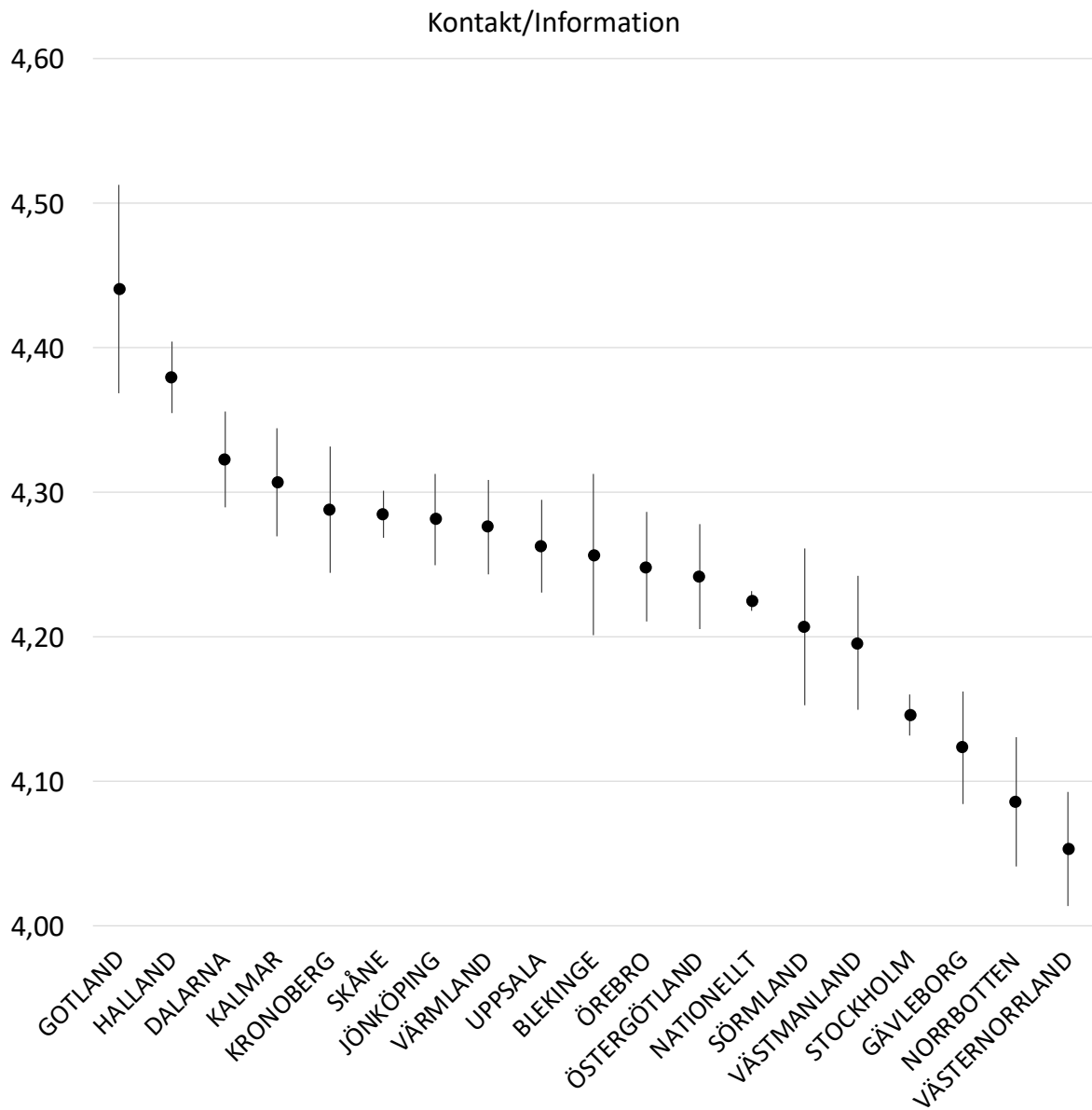

Figur 2 Medelvärde och konfidensintervall för indikator Tillfredsställelse/Nytta, IOI-HA. Fråga 4-10. Resultat för 2023.

Kontakt/Information

Region	Medel- värde	KI nedre (95%)	KI övre (95%)	Std	Väntetid	Andel (%)		Andel >=80 år	TMV4 (dB)	Förstagångs- användare (%)	N (antal)	Svars- frekvens (%)
						>=4	Ålder					
GOTLAND	4,44	4,37	4,51	0,60	3,5	86	77	43		38	453	59
HALLAND	4,38	4,35	4,40	0,62	4,1	81	75	36		39	4556	53
DALARNA	4,32	4,29	4,36	0,69	3,9	78	74	34	46	37	3147	53
KALMAR	4,31	4,27	4,34	0,68	3,9	78	76	40	40	34	2536	51
KRONOBERG	4,29	4,24	4,33	0,68	3,6	77	75	39		39	1838	52
SKÅNE	4,28	4,27	4,30	0,72	4,4	76	74	36		39	15746	46
JÖNKÖPING	4,28	4,25	4,31	0,67	3,8	76	74	37		32	3335	52
VÄRMLAND	4,28	4,24	4,31	0,69	3,6	77	74	36		35	3527	49
UPPSALA	4,26	4,23	4,29	0,70	3,4	76	74	33	49	38	3775	49
BLEKINGE	4,26	4,20	4,31	0,73	3,5	73	73	35		38	1396	47
ÖREBRO	4,25	4,21	4,29	0,71	3,6	76	73	34		33	2744	49
ÖSTERGÖTLAND	4,24	4,21	4,28	0,71	3,5	74	74	38	50	33	2720	53
NATIONELLT	4,22	4,22	4,23	0,74	4,0	73	74	36	46	36	85198	47
SÖRMLAND	4,21	4,15	4,26	0,68	3,4	72	76	44	48	35	1273	48
VÄSTMANLAND	4,20	4,15	4,24	0,74	3,8	71	75	40	42	39	1910	51
STOCKHOLM	4,15	4,13	4,16	0,78	4,5	69	74	36		33	27400	41
GÄVLEBORG	4,12	4,08	4,16	0,78	3,8	69	74	34		32	3132	49
NORRBOTTEN	4,09	4,04	4,13	0,81	3,3	65	74	37	49	32	2626	49
VÄSTERNORRLAND	4,05	4,01	4,09	0,81	3,2	64	74	35		41	3084	52

Tabell 2 Medelvärde för indikator Kontakt/Information. Fråga 18-21. Kolumnerna i tabellen visar i ordning: region, medelvärde på indikator, nedre och övre gräns för konfidensintervall, standardavvikelse, väntetid, andel som har medelvärde högre eller lika med 4 (skala 1-5), ålder, andel 80 år eller äldre, tonmedelvärde, andelen förstagångsförskrivningar, antal och svarsfrekvens. Resultat för 2023.

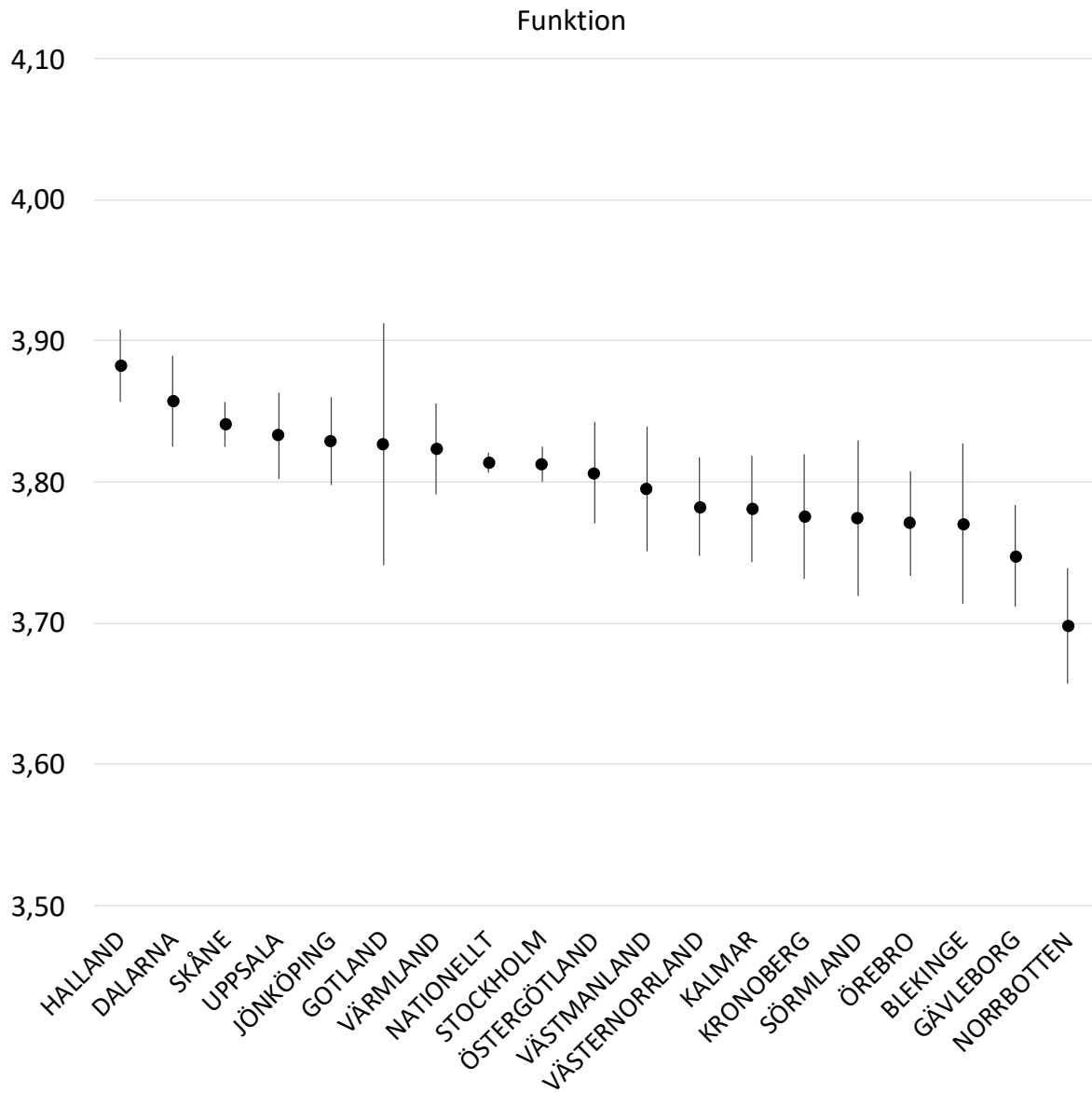

Figur 3 Medelvärde och konfidensintervall för indikator Kontakt/Information. Fråga 18-21. Resultat för 2023.

Funktion

Region	Medel- värde	KI nedre (95%)	KI övre (95%)	Std	Väntetid	Andel (%)		Andel >=80 år	TMV4 (dB)	Förstagångs- användare (%)	N (antal)	Svars- frekvens (%)
						>=4	Ålder					
HALLAND	3,88	3,86	3,91	0,65	4,1	55	75	36		39	4556	53
DALARNA	3,86	3,82	3,89	0,68	3,9	53	74	34	46	37	3147	53
SKÅNE	3,84	3,82	3,86	0,70	4,4	53	74	36		39	15746	46
UPPSALA	3,83	3,80	3,86	0,67	3,4	52	74	33	49	38	3775	49
JÖNKÖPING	3,83	3,80	3,86	0,67	3,8	51	74	37		32	3335	52
GOTLAND	3,83	3,74	3,91	0,71	3,5	49	77	43		38	453	59
VÄRMLAND	3,82	3,79	3,86	0,69	3,6	51	74	36		35	3527	49
NATIONELLT	3,81	3,81	3,82	0,69	4,0	51	74	36	46	36	85198	47
STOCKHOLM	3,81	3,80	3,83	0,68	4,5	51	74	36		33	27400	41
ÖSTERGÖTLAND	3,81	3,77	3,84	0,70	3,5	50	74	38	50	33	2720	53
VÄSTMANLAND	3,80	3,75	3,84	0,71	3,8	50	75	40	42	39	1910	51
VÄSTERNORRLAND	3,78	3,75	3,82	0,72	3,2	49	74	35		41	3084	52
KALMAR	3,78	3,74	3,82	0,68	3,9	49	76	40	40	34	2536	51
KRONOBERG	3,78	3,73	3,82	0,69	3,6	48	75	39		39	1838	52
SÖRMLAND	3,77	3,72	3,83	0,69	3,4	48	76	44	48	35	1273	48
ÖREBRO	3,77	3,73	3,81	0,69	3,6	48	73	34		33	2744	49
BLEKINGE	3,77	3,71	3,83	0,74	3,5	49	73	35		38	1396	47
GÄVLEBORG	3,75	3,71	3,78	0,72	3,8	47	74	34		32	3132	49
NORRBOTTEN	3,70	3,66	3,74	0,75	3,3	45	74	37	49	32	2626	49

Tabell 3 Medelvärde för indikator Funktion. Fråga 12-15. Kolumnerna i tabellen visar i ordning: region, medelvärde på indikator, nedre och övre gräns för konfidensintervall, standardavvikelse, väntetid, andel som har medelvärde högre eller lika med 4 (skala 1-5), ålder, andel 80 år eller äldre, tonmedelvärde, andelen förstagångsförskrivningar, antal och svarsfrekvens. Resultat för 2023.

Figur 4 Medelvärde och konfidensintervall för indikator Funktion. Fråga 12-15. Resultat för 2023.

Väntetid

Patienten får själv uppskatta väntetiden genom att svara på frågan ”Fick du besöka kliniken inom rimlig tid, för utprovning av din/a nuvarande hörapparater/er?”

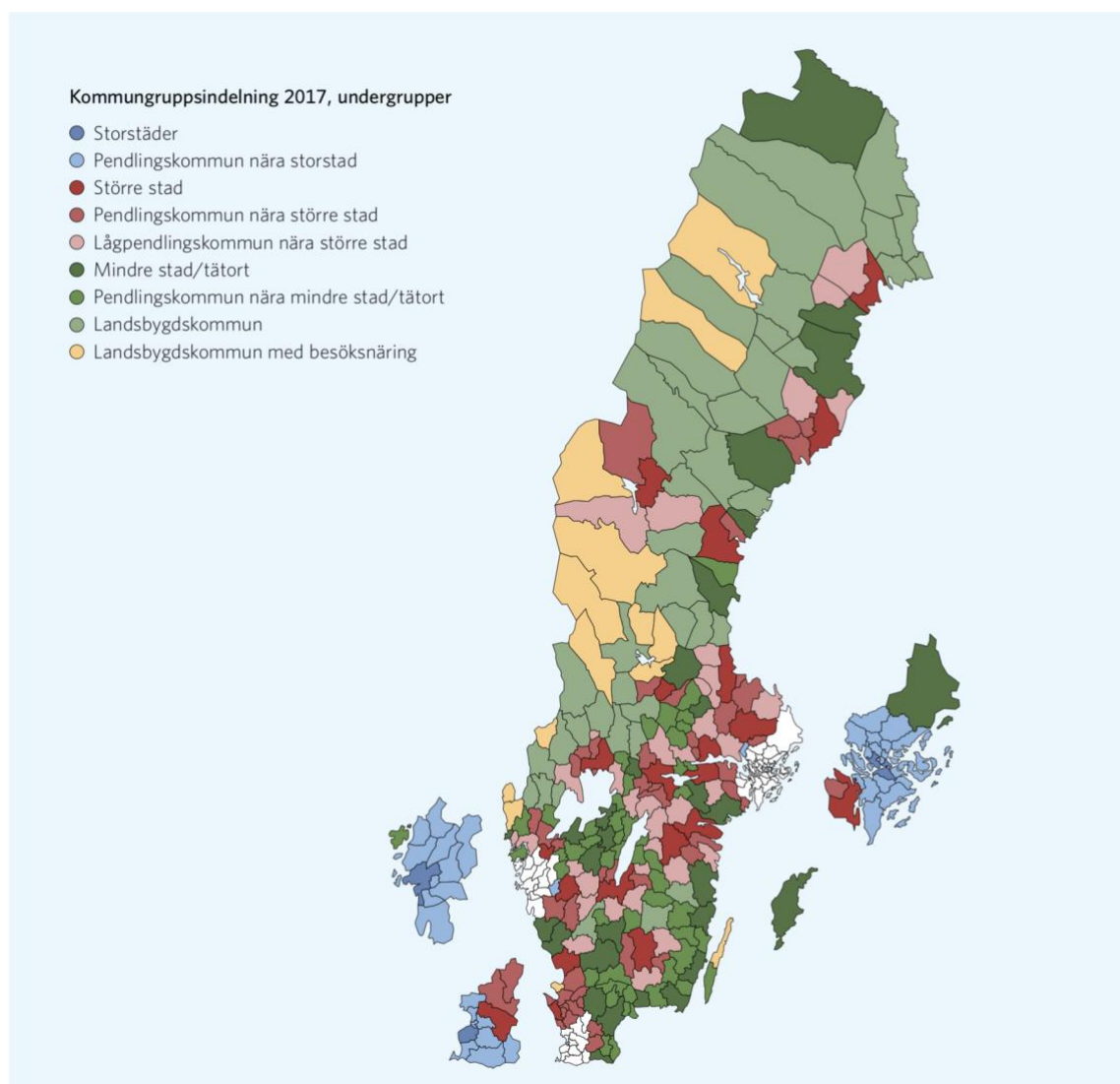
Fick du besöka kliniken inom rimlig tid, för utprovning av din/a nuvarande hörapparater?

Region	Väntetid	Skala
STOCKHOLM	4,5	5 Ja, helt och hållet
SKÅNE	4,4	4
HALLAND	4,1	3 Någorlunda
NATIONELLT	4,0	2
KALMAR	3,9	1 Inte alls
DALARNA	3,9	
JÖNKÖPING	3,8	
GÄVLEBORG	3,8	
VÄSTMANLAND	3,8	
ÖREBRO	3,6	
VÄRMLAND	3,6	
KRONOBERG	3,6	
ÖSTERGÖTLAND	3,5	
BLEKINGE	3,5	
GOTLAND	3,5	
UPPSALA	3,4	
SÖRMLAND	3,4	
NORRBOTTEN	3,3	
VÄSTERNORRLAND	3,2	

Tabell 4 Uppskattning av väntetid. Resultat för 2023.

Resultat uppdelat i kommungrupper

Kommungruppsindelningen används för att underlätta jämförelser och analyser i olika statistiska sammanhang och är framtagen av SKR. Indelningen består av totalt nio grupper, där kommunerna grupperats utifrån vissa kriterier som befolkningsstorlek, tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Syftet är att kunna jämföra vård över regiongränser och studera skillnader utifrån vilken kommungrupp patienten tillhör.

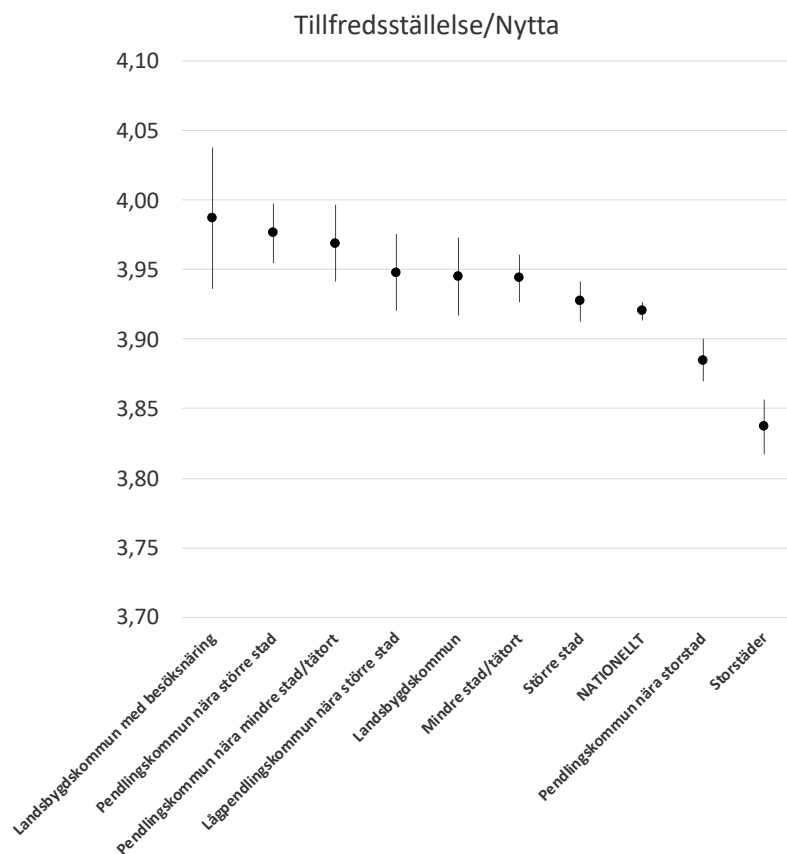

Figur 5 Översikt av kommungrupper och indelning i landet

Tillfredsställelse/Nytta

Region	Medel- värde	CI nedre (95%)	CI övre (95%)	Std	Väntetid	Andel (%)			Förstagångs- användare (%)	N (antal)	Svars- frekvens (%)
						>=4	Ålder	Andel >=80 år (%)			
Landsbygdskommun med besöksnäring	3,99	3,94	4,04	0,66	4,0	59	75	35	37	1243	52
Pendlingskommun nära större stad	3,98	3,95	4,00	0,67	4,0	59	74	34	36	7798	48
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	3,97	3,94	4,00	0,67	3,9	59	75	36	37	4416	51
Lågpendlingskommun nära större stad	3,95	3,92	3,98	0,70	3,7	58	74	36	37	5025	51
Landsbygdskommun	3,95	3,92	3,97	0,71	3,6	58	75	37	33	4985	50
Mindre stad/tätort	3,94	3,93	3,96	0,68	3,9	57	75	36	38	12351	50
Större stad	3,93	3,91	3,94	0,69	3,7	57	74	36	36	17882	48
NATIONELLT	3,92	3,91	3,93	0,70	4,0	56	74	36	36	85198	47
Pendlingskommun nära storstad	3,88	3,87	3,90	0,71	4,4	54	75	38	33	18586	43
Storstäder	3,84	3,82	3,86	0,72	4,5	51	74	34	35	12564	41

Tabell 5 Medelvärde för indikator Tillfredsställelse/Nytta, IOI-HA. Resultat per kommungrupp. Fråga 4-10. Kolumnerna i tabellen visar i ordning: kommungrupp, medelvärde på indikator, nedre och övre gräns för konfidensintervall, standardavvikelse, väntetid, andel som har medelvärde högre eller lika med 4 (skala 1-5), ålder, andel 80 år eller äldre, tonmedelvärde, andelen förstagångsförskrivningar, antal och svarsfrekvens. Resultat för 2023.

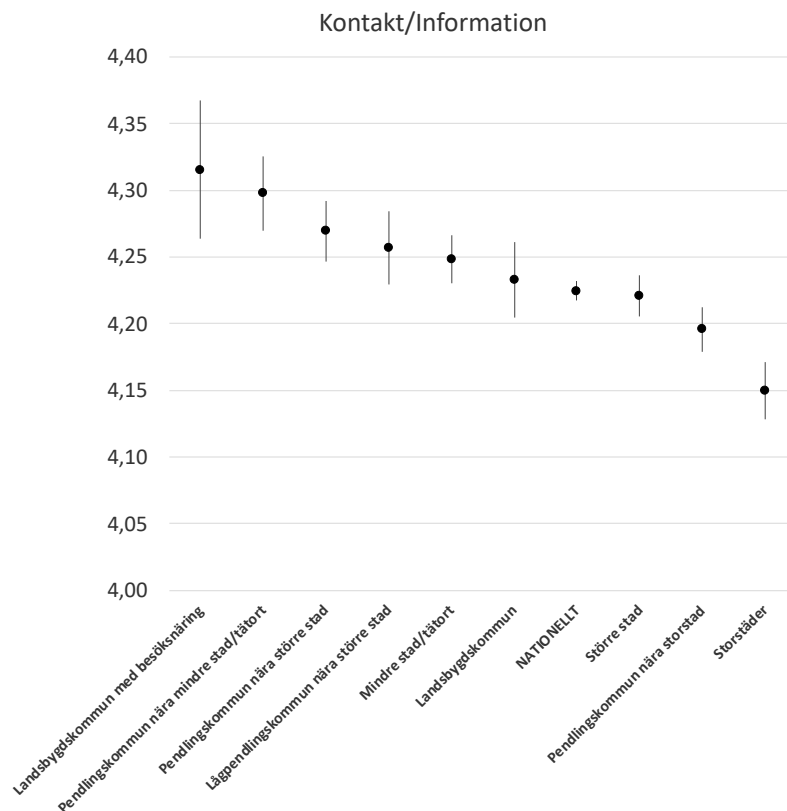

Figur 6 Konfidensintervall för indikator Tillfredsställelse/Nytta. Fråga 4-10. Resultat per kommungrupp. Resultat för 2023.

Kontakt/Information

Region	Medel- värde	CI nedre (95%)	CI övre (95%)	Std	Väntetid	Andel (%)		Andel >=80 år (%)	Förstagågs- användare (%)	Svars- N (antal)	Svars- frekvens (%)
						>=4	Ålder				
Landsbygdskommun med besöksnäring	4,32	4,26	4,37	0,67	4,0	79	75	35	37	1243	52
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	4,30	4,27	4,33	0,68	3,9	77	75	36	37	4416	51
Pendlingskommun nära större stad	4,27	4,25	4,29	0,71	4,0	76	74	34	36	7798	48
Lågpendlingskommun nära större stad	4,26	4,23	4,28	0,71	3,7	75	74	36	37	5025	51
Mindre stad/tätort	4,25	4,23	4,27	0,72	3,9	75	75	36	38	12351	50
Landsbygdskommun	4,23	4,20	4,26	0,72	3,6	74	75	37	33	4985	50
NATIONELLT	4,22	4,22	4,23	0,74	4,0	73	74	36	36	85198	47
Större stad	4,22	4,21	4,24	0,74	3,7	73	74	36	36	17882	48
Pendlingskommun nära storstad	4,20	4,18	4,21	0,76	4,4	72	75	38	33	18586	43
Storstäder	4,15	4,13	4,17	0,78	4,5	69	74	34	35	12564	41

Tabell 6 Medelvärde för indikator Kontakt/Information. Resultat per kommungrupp. Fråga 18-21. Kolumnerna i tabellen visar i ordning: kommungrupp, medelvärde på indikator, nedre och övre gräns för konfidensintervall, standardavvikelse, väntetid, andel som har medelvärde högre eller lika med 4 (skala 1-5), ålder, andel 80 år eller äldre, tonmedelvärde, andelen förstagångsförskrivningar, antal och svarsfrekvens. Resultat för 2023.

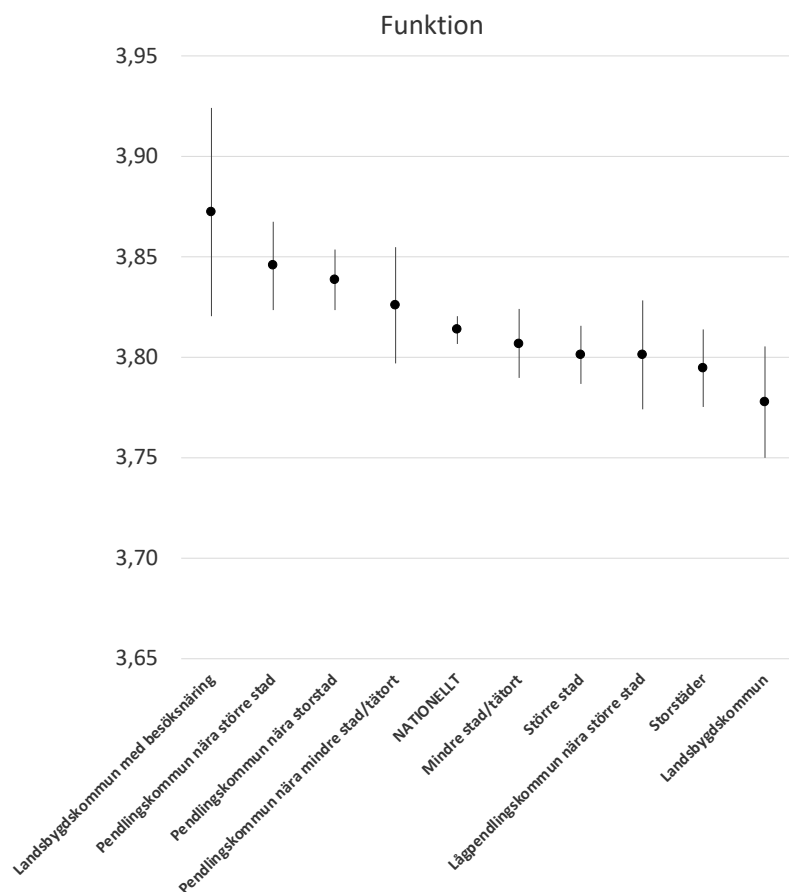

Figur 7 Konfidensintervall för indikator Kontakt/Information. Fråga 18-21. Resultat per kommungrupp. Resultat för 2023.

Funktion

Region	Medel- värde	CI nedre (95%)	CI övre (95%)	Std	Väntetid	Andel (%)		Andel >=80 år (%)	Förstagångs- användare (%)	N	Svars- frekvens (%)
						>=4	Ålder				
Landsbygdskommun med besöksnäring	3,87	3,82	3,92	0,67	4,0	53	75	35	37	1243	52
Pendlingskommun nära större stad	3,85	3,82	3,87	0,68	4,0	53	74	34	36	7798	48
Pendlingskommun nära storstad	3,84	3,82	3,85	0,68	4,4	53	75	38	33	18586	43
Pendlingskommun nära mindre stad/tätort	3,83	3,80	3,85	0,70	3,9	52	75	36	37	4416	51
NATIONELLT	3,81	3,81	3,82	0,69	4,0	51	74	36	36	85198	47
Mindre stad/tätort	3,81	3,79	3,82	0,68	3,9	50	75	36	38	12351	50
Större stad	3,80	3,79	3,82	0,70	3,7	50	74	36	36	17882	48
Lågpendlingskommun nära större stad	3,80	3,77	3,83	0,70	3,7	50	74	36	37	5025	51
Storstäder	3,79	3,78	3,81	0,69	4,5	50	74	34	35	12564	41
Landsbygdskommun	3,78	3,75	3,81	0,71	3,6	48	75	37	33	4985	50

Tabell 7 Medelvärde för indikator Funktion. Resultat per kommungrupp. Fråga 12-15. Kolumnerna i tabellen visar i ordning: kommungrupp, medelvärde på indikator, nedre och övre gräns för konfidensintervall, standardavvikelse, väntetid, andel som har medelvärde högre eller lika med 4 (skala 1-5), ålder, andel 80 år eller äldre, tonmedelvärde, andelen förstagångsförskrivningar, antal och svarsfrekvens. Resultat för 2023.

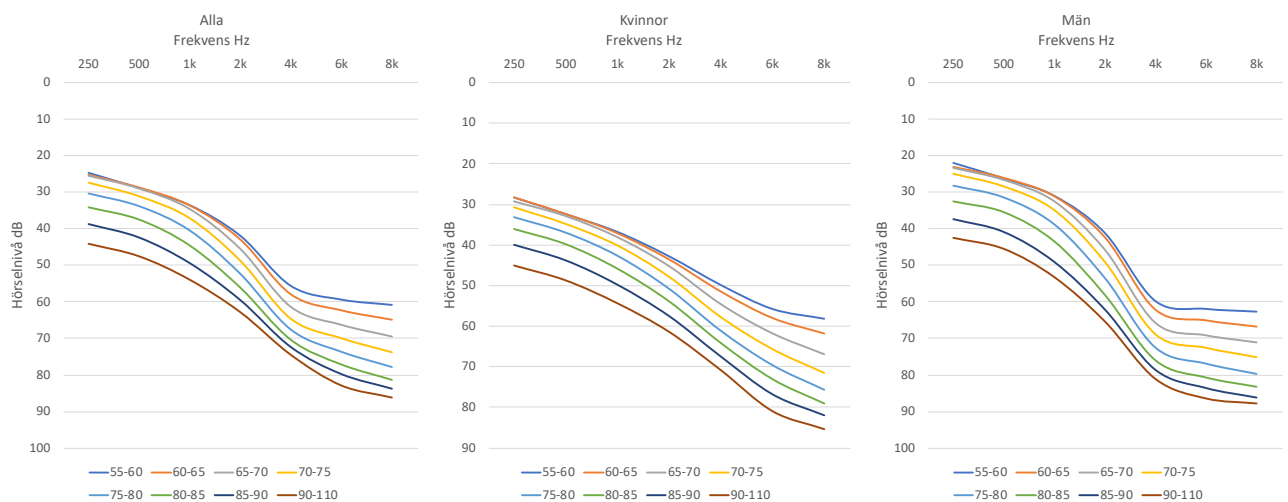

Figur 8 Konfidensintervall för indikator Funktion. Fråga 12-15. Resultat per kommungrupp. Resultat för 2023.

Nationella resultat

Audiogram och ålder

Figur 9 visar sambandet mellan hörselnedsättning, åldersgrupp och kön. Figuren visar medelvärdet av audiogrammen för varje åldersgrupp. Hörselnedsättningen ökar med stigande ålder. Det skiljer ungefär 3-4 dB i nedsättning för varje åldersgrupp vid frekvenserna 6000 Hz och 8000 Hz. Figuren visar även att det finns skillnader mellan könen. Kvinnor har ett flackare audiogram och saknar det tydliga fallet i frekvensintervallet 1000 Hz till 4000 Hz som är tydligt hos männen. Liknande skillnader i hörselnedsättning mellan könen finns beskrivet tidigare (Johansson och Arlinger 2002).

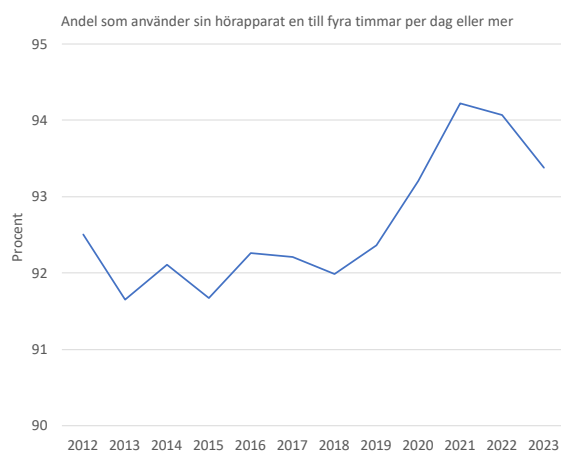
Figur 9 Audiogram och åldersgrupp för personer som rehabiliteras med hörapparat, underlag från åren 2012-2018.

Nytta och antal timmar per dag med hörapparat

Användarna får själva uppskatta hur mycket de använder sina hörapparater per dag (se fråga 4 i Appendix). Tabell 8 visar användningsgraden för varje svarskategori. Nyttan sjunker med minskad användningsgrad. Andelen med liten användningsgrad "inte alls" eller "mindre än en timma" utgör ca 6 procent. Tabellen visar även att användningsgraden ökar med hörselnedsättningen. Figur 10 visar att användningsgraden, från att ha varit oförändrad under ett antal, har ökat något efter 2018.

	Nytta	Andel (%)	Ålder	Tonmedelvärde (TMV4)
inte alls	2,6	2,1	73,5	38,8
mindre än en timma	3,1	4,1	75,2	40,5
en till fyra timmar	3,6	13,6	75,7	41,1
fyra till åtta timmar	3,9	22,4	76,0	43,0
mer än åtta timmar	4,2	57,8	75,0	46,8

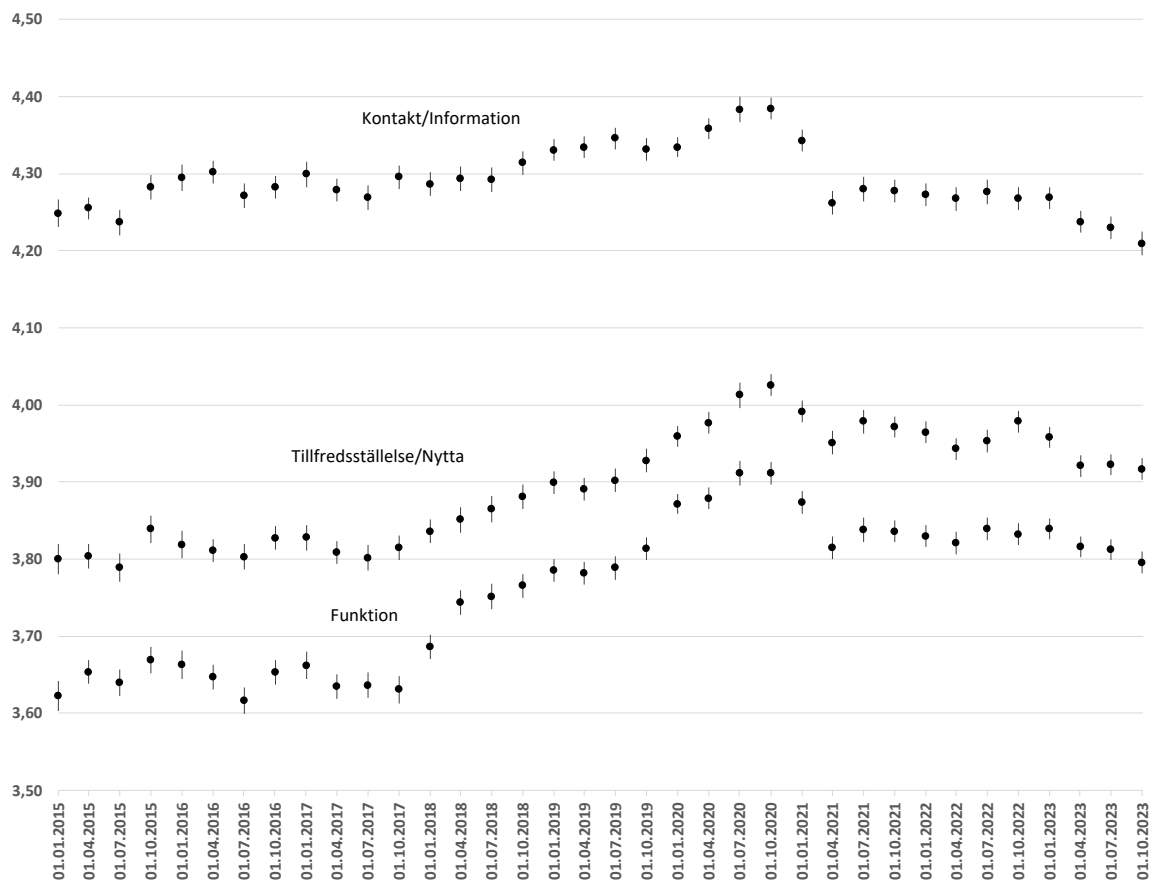
Tabell 8 Användningsgrad av hörapparat (2023).

Figur 10 Användningsgrad, andel som använder sina hörapparater en till fyra timmar per dag eller mer, 2012-2023.

Nyttan i hörselvården över tid

Nyttan i hörselvården förändras över tid och påverkas av flera faktorer. I Figur 11 visas hur indikatorerna Tillfredsställelse/Nytta, kontakt/Information och Funktion varierar över tid. Indikator Tillfredsställelse/Nytta och Funktion visar liten variation för åren 2015 tom 2017. Efter 2017 ser vi en trend att båda dessa indikatorer ökar. Ökningen i tillfredsställelse/nytta från slutet av 2017 till slutet av 2020 motsvarar ungefär ökningen (0.21) av att använda två hörapparater istället för en. För indikator Kontakt/Information syns en långsam ökning över hela perioden 2015 tom 2020, därefter har indikatorn fallit tillbaka och är på lägre nivåer än innan pandemin. Effekterna syns tydligt i kurvorna efter mitten av 2020 då hörselverksamheterna införde begränsningar som påverkade vården.

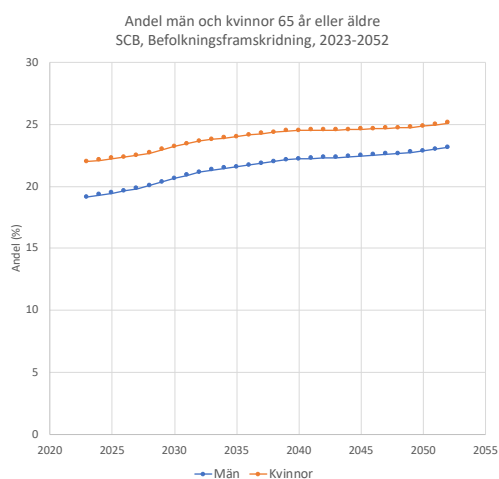

Figur 11 Longitudinell analys av indikatorer. Varje mätpunkt inkluderar data för ett kvartal med tillhörande konfidensintervall (95%).

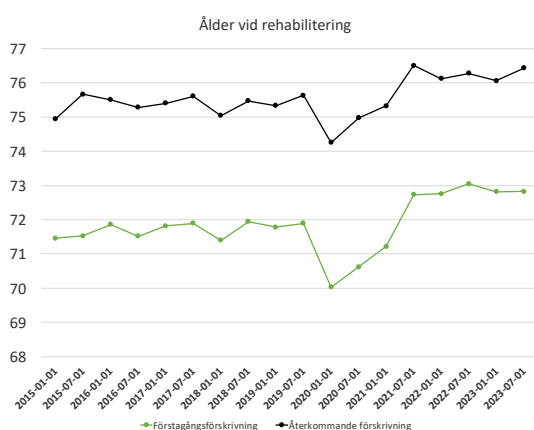
Ålder vid rehabilitering med hörapparat

SCB tar årligen fram befolkningsprognoser för hur befolkningen förväntas utvecklas över tid. I Figur 12 redovisas statistik från SCB kring hur andelen personer 65 år eller äldre förväntas variera över tid. Figuren visar att andelen äldre fortsatt kommer att öka i befolkningen. Närmsta 10 åren kommer andelen personer 65 år eller äldre att öka med ungefär 2 procent.

I Figur 13 visas hur åldern vid hörselrehabiliteringar varierat över tid. Trenden är att åldern för förstagångsförskrivningar och återkommande förskrivningar ökar långsamt och den huvudsakliga förklaringen till det är den åldrande befolkningen.

Figur 12 Andel personer 65 år eller äldre efter kön. SCB, Befolkningsframskridning 2023-2052

Figur 13 Ålder vid rehabilitering med hörapparat 2015-2023.

Effekter av covid-19

I Figur 13 noteras en tydlig nedgång av medelåldern med start vid 2020 som förklaras av begränsningar i hörselfården under spridningen av covid-19. De äldsta personerna har under den perioden inte haft samma möjlighet till fysisk kontakt med hörselfården som tidigare. Efter 2020 ser vi en kraftig återhämtning av medelåldern vilket förklaras med en överrepresentation av äldre personer som köat under pandemin. I mitten av 2023 ligger medelålder fortfarande kvar på högre nivåer vilket indikerar att återhämtningen efter pandemin ännu inte är avslutad. Det finns fortfarande en åldersskuld kvar i hörselfården. Medelåldern förväntas sjunka under 2024 och närma sig åldersfördelningen som var innan pandemin.

Samband mellan indikatorer och förbättringsarbete

Den viktigaste indikatorn är huvudindikatorn Tillfredsställelse/Nytta. Huvudindikatorn har ett beroende med andra indikatorer och variablerna. Om en verksamhet ökar insatserna kring information och bemötande ökar även värdet på huvudindikatorn. Beroendet mellan variablerna ger viktig vägledning till ett framgångsrikt förbättringsarbete. Sambandet beräknas som en korrelation, där ett starkt samband beskrivs med ett värde nära ett och ett svagt samband på motsvarande sätt beskrivs med ett värde nära noll. I Tabell 9 redovisas sambanden mellan huvudindikatorn och andra variabler.

I tabellen noteras att graden av hörselnedsättning (TMV4) inte har något samband med huvudindikatorn. Det betyder att graden hörselnedsättning är svår att använda i förbättringsarbetet när det gäller att förbättra indikatorerna. Hörselnedsättning på gruppnivå är också svår att påverka utan att ändra på patientflödet. Samma sak gäller även för ålder som har ett mycket svagt samband med huvudindikatorn.

De två variabler som har högst samband med huvudindikatorn är Funktion (0,62) och Kontakt/Information (0,48). Om en verksamhet kan påverka någon av de indikatorerna kommer även huvudindikatorn att påverkas. Den indikator som är enklast att förändra är Kontakt/Information. En förändrad arbetsprocess kring delaktighet, information, bemötande ger ett direkt utslag på indikatorn och i sin tur huvudindikatorn. Funktion har högst samband med huvudindikatorn vilket är rimligt då den indikatorn mäter de viktigaste funktionerna i en hörapparat. Funktion påverkas både av sortimentet och hur audionomen anpassar hörapparaten, där finns möjlighet till förändringar i sortimentet och kompetens kring produkterna.

	Ålder	TMV4	Kontakt/Information	Funktion	Väntetid	Handhavande
Tillfredsställelse/Nytta	-0,07	0,00	0,48	0,62	0,14	0,37

Tabell 9 Samband mellan huvudindikatorn Tillfredsställelse/Nytta och andra variabler. Sambandet beskrivs med en korrelationskoefficient (Spearman). Resultat för 2022.

Appendix

1. Fick du besöka kliniken inom rimlig tid, för utprovning av din/a nuvarande hörapparater/er?
 - 1: Inte alls
 - 2:
 - 3: någorlunda
 - 4:
 - 5: Ja, helt och hållet

2. Hur länge har du använt hörapparat/er?
 - 1: 1 till 12 månader
 - 2: 1 till 3 år
 - 3: 4 till 10 år
 - 4: 11 till 20 år
 - 5: mer än 20 år

3. Använder du en eller två hörapparater eller en hörapparat i kombination med annat hörhjälpmedel? Ange ett alternativ.
 - 1: hörapparat på ett öra
 - 2: hörapparat på båda öronen
 - 3: hörapparat och cochleaimplantat
 - 4: hörapparat och benförankrad
 - 5: cros-apparat

4. Tänk på hur mycket du använde din/a nuvarande hörapparat/er under de senaste två veckorna. Hur många timmar använde du hörapparaten/erna under en genomsnittlig dag?
 - 1: inte alls
 - 2: mindre än 1 timme per dag
 - 3: 1 till 4 timmar per dag
 - 4: 4 till 8 timmar per dag
 - 5: mer än 8 timmar per dag

5. Tänk på den situation där du mest önskade höra bättre innan du fick din/a nuvarande hörapparat/er. Hur mycket har hörapparaten/erna hjälpt i den situationen under de senaste två veckorna?
 - 1: hjälpte inte alls
 - 2: hjälpte lite
 - 3: hjälpte någorlunda
 - 4: hjälpte en hel del
 - 5: hjälpte väldigt mycket

6. Tänk igen på den situation där du mest önskade höra bättre. Hur mycket svårigheter har du FORTFARANDE i den situationen när du använder din/a nuvarande hörapparat/er?
 - 1: stora svårigheter
 - 2: en hel del svårigheter
 - 3: måttliga svårigheter
 - 4: lite svårigheter
 - 5: inga svårigheter

7. Tycker du att din/a nuvarande hörapparat/er är värd/a besväret om du tar hänsyn till allt?
 - 1: inte alls värda besväret
 - 2: lite värda besväret
 - 3: någorlunda värda besväret
 - 4: en hel del värda besväret
 - 5: mycket väl värda besväret

8. Hur mycket har dina kvarstående hörselproblem försvårat vad du kunnat göra under de senaste två veckorna med din/a nuvarande hörapparat/er?
 - 1: försvårat mycket
 - 2: försvårat en hel del
 - 3: försvårat måttligt
 - 4: försvårat något
 - 5: inte försvårat alls

9. Hur mycket tror du att andra människor besvärades av dina svårigheter att höra under de senaste två veckorna med din/a nuvarande hörapparat/er?
 - 1: besvärades väldigt mycket
 - 2: besvärades en hel del
 - 3: besvärades måttligt
 - 4: besvärades lite
 - 5: besvärades inte alls

10. Hur mycket har din/a nuvarande hörapparat/er påverkat din livsglädje om du tar hänsyn till allt?
 - 1: försämrat
 - 2: ingen ändring
 - 3: förbättrat något
 - 4: förbättrat en hel del
 - 5: förbättrat väldigt mycket

11. Hur stora svårigheter har du att hantera din/a hörapparat/er, t.ex. sätta på plats, byta batteri eller hantera reglage?
 - 1: stora svårigheter
 - 2: en hel del svårigheter
 - 3: måttliga svårigheter
 - 4: lite svårigheter
 - 5: inga svårigheter

12. Har det hänt att ljudet i din/a nuvarande hörapparat/er blir oacceptabelt starkt?
 - 1: mycket ofta
 - 2: ofta
 - 3: ibland
 - 4: sällan
 - 5: aldrig

13. Har det hänt att din/a nuvarande hörapparat/er tjuter eller visslar när de sitter på plats?
 - 1: mycket ofta
 - 2: ofta
 - 3: ibland
 - 4: sällan
 - 5: aldrig

14. Hur nöjd är du med ljudkvaliteten i din/a nuvarande hörapparat/er?
 - 1: inte alls nöjd
 - 2: lite nöjd
 - 3: någorlunda nöjd
 - 4: nöjd
 - 5: mycket nöjd

15. Hur mycket har din/a nuvarande hörapparat/er hjälpt dig vid samtal i bullriga miljöer eller i miljöer där flera pratar samtidigt?
1: hjälpte inte alls
2: hjälpte lite
3: hjälpte någorlunda
4: hjälpte en hel del
5: hjälpte väldigt mycket
16. Om du använder mobiltelefon för samtal – är ljudet direktkopplat så du hör det genom din/a hörapparat/er utan att ha mobiltelefonen vid örat?
1: känner inte till
2: aldrig
3: ibland
4: ofta
5: mycket ofta
17. Använder du din mobiltelefon som fjärrkontroll för att göra justeringar av ljudet i din/a hörapparat/er?
1: känner inte till
2: aldrig
3: ibland
4: ofta
5: mycket ofta
18. Hur nöjd var du med personalens bemötande?
1: inte alls nöjd
2: lite nöjd
3: någorlunda nöjd
4: nöjd
5: mycket nöjd
19. Hur nöjd var du med information och hjälp du fick vid besöken?
1: inte alls nöjd
2: lite nöjd
3: någorlunda nöjd
4: nöjd
5: mycket nöjd
20. I vilken utsträckning upplevde du dig delaktig i hörselrehabiliteringen?
1: inte alls
2: liten utsträckning
3: någorlunda utsträckning
4: stor utsträckning
5: mycket stor utsträckning
21. I vilken utsträckning upplevde du att din audionom lyssnade på dig och dina önskemål?
1: inte alls
2: liten utsträckning
3: någorlunda utsträckning
4: stor utsträckning
5: mycket stor utsträckning
22. Har du svenska som modersmål eller förstaspråk?
1: ja
2: nej

Referenser

Arlinger, Stig. 2005. "Translations of the International Outcome Inventory for Hearing Aids (IOI-HA). Svensk version." *Audionytt* 3.

Johansson, Magnus S. K., och Stig D. Arlinger. 2002. "Hearing threshold levels for an otologically unscreened, non-occupationally noise-exposed population in Sweden." *International Journal of Audiology* (International Journal of Audiology) 41: 180-194.

SiS. 2021. *SS-EN ISO 21388:2021 Process för utprovning av hörapparater*. Standard, Svenska Institutet för Standarder.